

**здорові
рішення**

для відкритого суспільства

Нариси до підведення підсумків першого року роботи HSF

м. Київ, 2024

I. Вступ

Нариси до підведення підсумків першого року роботи HSF

Здорові рішення для відкритого суспільства є фундацією (далі Фундація), яка народилася наприкінці першого року повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

Фундація, що була заснована Міжнародним фондом Відродження, лікаркою Вікторією Тимошевською та адвокаткою Тетяною Гавриш, має своєю метою створення та адвокацію державних та локальних політик для збереження та відновлення людського капіталу в країні, що десять років живе у війні.

Формально незалежна держава з досвідом трьох революцій та великої війни за тридцять років свого існування стала країною “баблів” – сукупності пасіонарних спільнот, що тримають на собі велику частину традиційної державної відповідальності. Громадянське суспільство має низьку довіру до державних інституцій та проблеми з довірою всередині. Здорові рішення створені з метою сприяти розвитку спільних платформ взаємодії громадських організацій та державних інституцій заради людиноцентричних реформ.

[Для створення стратегії Фундації до спільнотумання були залучені дієвці та аналітики із різних сфер.](#)

Нашою ціллю було і залишається зміна оптики сприйняття Людини державою та суспільством через перевизначення поняття здоров'я: відійти від традиційно медичної категорії, ввести в суспільний наратив розуміння здоров'я, яке включає максимально досяжний рівень самореалізації та життя людини.

Щодня Україна втрачає найцінніший ресурс – своїх людей: вбитими на полі бою, закатованими в окупації, примусово депортованими; мільйони українців покидають власні домівки та мігрують до інших країн у пошуках безпеки.

Майже мільйон цивільних стали до лав сил оборони. Ті, хто повернуться, потребуватимуть особливої уваги та піклування. Постійний стрес, недоступність медичної допомоги на прифронтових та деокупованих територіях вже спричинили епідемію хронічних неінфекційних захворювань, що в майбутньому загрожує десятками тисяч передчасних смертей та ще більшої кількості інвалідизацій. Подібні виклики вимагають глибокої трансформації державних інституцій, закладів охорони здоров'я та освіти, соціальних служб, зміни системи прийняття рішень, де людина має бути в центрі, зміни ставлення суспільства до вразливості, впровадження культури відповідальності за власне життя та здоров'я, запровадження принципів інклюзії у всіх сферах.

Війна вимагає від нас інноваційних підходів не лише на полі бою, але й у всіх системах державної побудови – оскільки нам доводиться будувати нову державу, долаючи тоталітарний спадок радянського минулого та прогнозуючи виклики майбутнього під тиском збройної агресії, внутрішніх розбіжностей, дефіциту ресурсів та загальної невизначеності.

В комуністичній системі людина завжди була об'єктом. Всі державні та суспільні системи – зокрема система освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, піклування про ветеранів – відтворювали цю доктрину у політиках та щоденних практиках, виключаючи повагу до людської гідності та суб'єктності. Більшість цих систем дійшла до нас в незмінному вигляді, зазнавши лише незначних реформ після революції гідності.

Війна ставить перед нами гучний виклик: відстоювати свободу та незалежність зовні і зсередини, змінюючи всю державну конструкцію, що можливо за умови усвідомлення суспільством тотальної зміни парадигми та формування нового суспільного консенсусу, базованого на інших цінностях, які ми називаємо європейськими.

II. Наш перший рік

Як Здорові рішення діяли у свій перший рік?

В нашій роботі протягом першого року було дві спрямованості:

1. Зберегти “традиційні” напрямки в сфері громадського здоров’я та захисту прав людини в охороні здоров’я, в тому числі і через підтримку нових і прогресивних державних інституцій, посилюючи існуючі партнерства та розвиваючи нові в цій сфері.

2. “Засіяти” ті поля, де ми маємо намір впливати на зміни шляхом:

- створення певних здорових дискурсів,
- залучення критичної кількості партнерів, що сповідують спільні з нами цінності,
- започаткування рівного діалогу з державними та локальними публічними інституціями,
- взаємодії з міжнародними партнерами, що мають у фокусі підтримку України.

III. Що нам вдалося?

- Офіційна співпраця з МОЗ України – на запит якого та за підтримки OSF, була створена концепція повернення української системи охорони здоров'я на деокуповані території, включаючи зони тривалої окупації.
- Експертна участь в низці питань, що стоять перед МОЗ: від формування електронного реєстру людського капіталу в охороні здоров'я, до вирішення проблеми забезпечення медичними послугами населення прифронтових територій.
- Залученість до урядових нарад з питань окупованих територій, відновлення доступу до медицини, освіти та підтримки діалогу в професійних середовищах.
- Дослідження стану військової медицини, що було ініційоване першим головою НР Арсеном Жумаділовим, привело нас до створення Департаменту охорони здоров'я в Міністерстві Оборони – який вже сьогодні займається реформою ВЛК, тактичної медицини та створенням умов для інтероперабельності цивільної та військової медицини. Наразі між Фондацією та МО укладено меморандум про співпрацю, за яким ми опікуємося розвитком інституційної спроможності новоствореної установи та представляємо її у взаємодії з міжнародними партнерами.
- Результатом першого року співпраці з Національною службою здоров'я стало ухвалення Кабінетом міністрів України Постанови, якою врегульовано порядок здійснення моніторингу дотримання умов договорів про медичне обслуговування населення, що має вплинути на доступність та якість медичних послуг і сприяти захисту прав пацієнтів українських лікарень.
- За фінансової підтримки Світового Банку у партнерстві з ГО "Пацієнти України" та рухом Чесно з метою залучення до системи моніторингу закладів охорони здоров'я, представників органів місцевого самоврядування та пацієнтів на 2024 рік запланована серія освітніх та експертних подій в різних кутках країни.
- Спільно зі Світовим Банком відновлено платформу взаємодії експертів у сфері охорони здоров'я, що була створена після революції гідності для запровадження медичної реформи. За минулий рік відбулося дві зустрічі експертів цієї платформи, на яких були обговорені теми поточного стану системи охорони здоров'я і наслідків війни, а також нові ідеї і виклики, такі як запровадження елементів системи корпоративного управління для закладів охорони здоров'я та синхронізацію вертикалей військової та цивільної медицини, що частково вже було імплементовано на початку повномасштабного вторгнення.
- Іншим здобутком Фондації є відновлення загальнонаціонального дослідження Індекс здоров'я, започаткованого програмою "Громадське здоров'я" МФ "Відродження», яке включає опитування понад 8 000 респондентів з домогосподарств на підконтрольній території України. Вперше після 2020 р. ми маємо об'єктивні дані про досвід людей у випадку настання захворювання: отримання медичної допомоги, безкоштовних ліків, досвід неформальних оплат за лікування та діагностику, ставлення населення до профілактики захворювань тощо. Дані цього дослідження використовуються міжнародними організаціями при формуванні своїх стратегій та програм підтримки сектору охорони здоров'я України. Нашими партнерами – ВООЗ та Світовим Банком – було інвестовано в дане дослідження \$ 85 000 США.

- В партнерстві з Посольством Німеччини та ULEAD з Європою до співпраці були залучені відомі німецькі експерти з компанії [OptiMedis](#), які являються розробниками унікальної [моделі здорової громади](#) для Європи. За даним проектом в п'ять українських громад були інтегровані спеціальні групи з представників офіційної влади та громадського сектору, лікарів та бізнесу, задля відпрацювання локальних стратегій управління здоров'ям.

- В результаті тісної співпраці команди Здорових рішень з МФВ "Відродження" на базі програми МФВ Громадянська стійкість була створена коаліція громадських організацій "Здорові рішення для соціальної інклюзії", до якої входять: ГО "Принцип", ГО "Юридична сотня", Ліга сильних, УГСПЛ, Український центр охорони здоров'я, ГО Fight for Rights, БФ Пацієнти України, БФ "Право на захист", БФ "Східна зірка". Така колаборація дозволяє координувати спільну діяльність цих організацій в проектах, спрямованих на реформу МСЕК, ВЛК, реабілітацію ветеранів, а також мати потужний голос громадянського суспільства пліч-о-пліч з такими державними інституціями як МОЗ, МінСоц, МінВет.

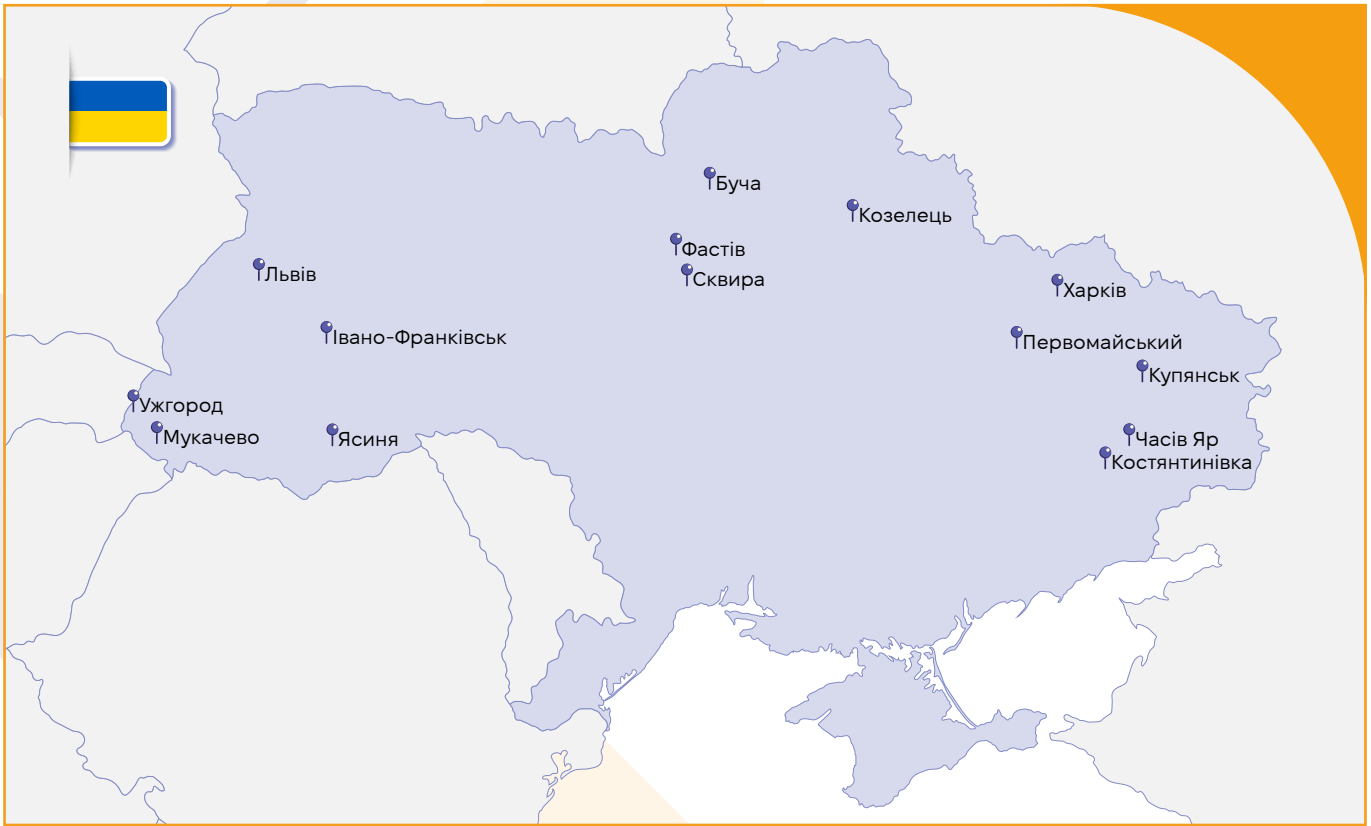
- На етапі завершення велике дослідження «Людиноцентрична модель єдиної системи реабілітації, соціального захисту та інтеграції ветеранів в українське суспільство», метою якого є експертне заглиблен-

ня у питання реабілітації ветеранів. Дана робота за підтримки ICAP Єднання дозволила нам створити потужну команду власних експертів та отримати допомогу міжнародних партнерів та дослідників з США, Ізраїлю та Хорватії

- Один з проектів, що розпочато нами за підтримки фонду Zentrum Liberale Moderne (Німеччина), направлений на зміцнення взаємодії між Комітетом ВРУ з питань здоров'я нації та Комітетом охорони здоров'я Бундестагу задля руху в напрямку євроінтеграції на законодавчому рівні та координації надання допомоги медичній сфері України в умовах агресії рф.

- За цей рік нам вдалося не лише розпочати партнерство з Німецькою медичною асоціацією, що об'єднує всіх лікарів Німеччини, але й перевизначити це партнерство з Україною, яке "гальмувалось" протягом останніх десяти років. Дана співпраця дозволила Здоровим рішенням представляти Україну на площадці лікарських палат Східної та Центральної Європи та ґрунтовно залучити німецьких колег до процесу взаємодії з українськими партнерами щодо створення в Україні лікарського самоврядування. Серед проміжних результатів такої роботи: лікарське самоврядування в Україні – один з пріоритетів в Угоді між українським МОЗ та Німецьким федеральним МОЗ, яка була укладена в Берліні 02.02.2024 року.

- Також за 2023 рік:
 - видано 2 гранти та десятки міні-грантів громадським ініціативам у сфері здоров'я в громадах;
 - здійснено понад 20 відряджень, в т.ч. 3 закордонні;
 - прийнято участь в понад 30 урядових нарадах.

IV. Хто наші люди?

**Вікторія
Тимошевська**

лікарка, співзасновниця та виконавча директорка Фондації (не любить фемінітиви). Вікторія тримає на собі контроль за операціоналізацією стратегій, взаємодією з міжнародними донорами та експертами, державними інституціями, а також експертизу у сфері громадського здоров'я.

**Тетяна
Гавриш**

адвокатка, співзасновниця Фондації, відповідає за стратегічний розвиток, інституційну спроможність Фондації, адвокаційні кампанії, організацію нормативно-правової роботи та створення інноваційних продуктів.

**Олексій
Головін**

головний правовий радник Здорових рішень, відповідає за правову досконалість внутрішніх політик БФ, міжнародні аудити, контракти та відповідність всіх наших дій та рішень законодавству та цінностям відкритого суспільства. Залучений як експерт до більшості проектів Фондації.

**Зоряна
Казановська**

фінансова директорка Фондації, відповідає за чистоту фінансових операцій, облік та звітність. За цей рік створила досконалу систему звітів відповідно до вимог всіх міжнародних донорів, якими фінансуються проекти Здорових рішень.

**Олена
Іваницька**

комунікаційниця, відповідає за те, щоб наша взаємодія із зовнішнім світом була сповнена сенсів.

**Адель
Хайрутдінова**

екссекретар Наглядової Ради, тепер комунікаційниця, яка допомагає нам якісно підсумовувати складні експертні розмови та писати тексти зрозумілою мовою.

**Світлана
Сисоєва**

асистентка та логістка Здорових рішень, піклується про всіх наших людей під час заходів, нарад та подорожей.

**Олександра
Головіна**

менеджерка коаліції "Здорові рішення для соціальної інклюзії", проектна менеджерка проекту "Здорова громада".

**Євгенія
Сергієнко**

правник, секретар Наглядової ради Здорових рішень.

**Марина
Кахнова**

правник, адмініструє проект дослідження «Людиноцентрична модель єдиної системи реабілітації, соціального захисту та інтеграції ветеранів в цивільне життя», експертка проекту "Повернення публічних інституцій на деокуповані території".

**Олексій
Харитонов**

правник, адвокат, експерт із захисту прав пацієнтів, залучений до проектів "Здорові рішення для соціальної інклюзії", "Реформа військової медицини", керівник проекту "Забезпечення права на збереження ментального здоров'я та доступу до лікування цивільного населення та ветеранів в умовах війни та повоєнний період".

V. Залучені експерти:

Олег Петренко – Консультант у сфері військової медицини та управління ОЗ.

Михайло Довгопол – Консультант з питань управління змінами.

Олена Решетняк – Консультантка з питань управління змінами та експерт з фінансових питань.

Ірина Селіванова – Консультант з управління закладами охорони здоров'я та господарських відносин, юридичний експерт.

Олександра Бетлій – Консультант з управління бюджетним процесом, експерт з фінансових та економічних питань.

Юлія Брикульська – Голова ГО "Медичні лідери", експертка з питань лікарського самоврядування.

Олена Кучерук – ключова експертка з питань наркополітики.

Іванна Скиба-Якубова – радниця з комунікацій.

Ірина Мацевко – експертка з питань культурних та соціальних контекстів архітектури, "здорової архітектури".

Вікторія Захожа – радниця з питань проведення дослідження "Індекс Здоров'я", заступниця Виконавчого директора КМІС.

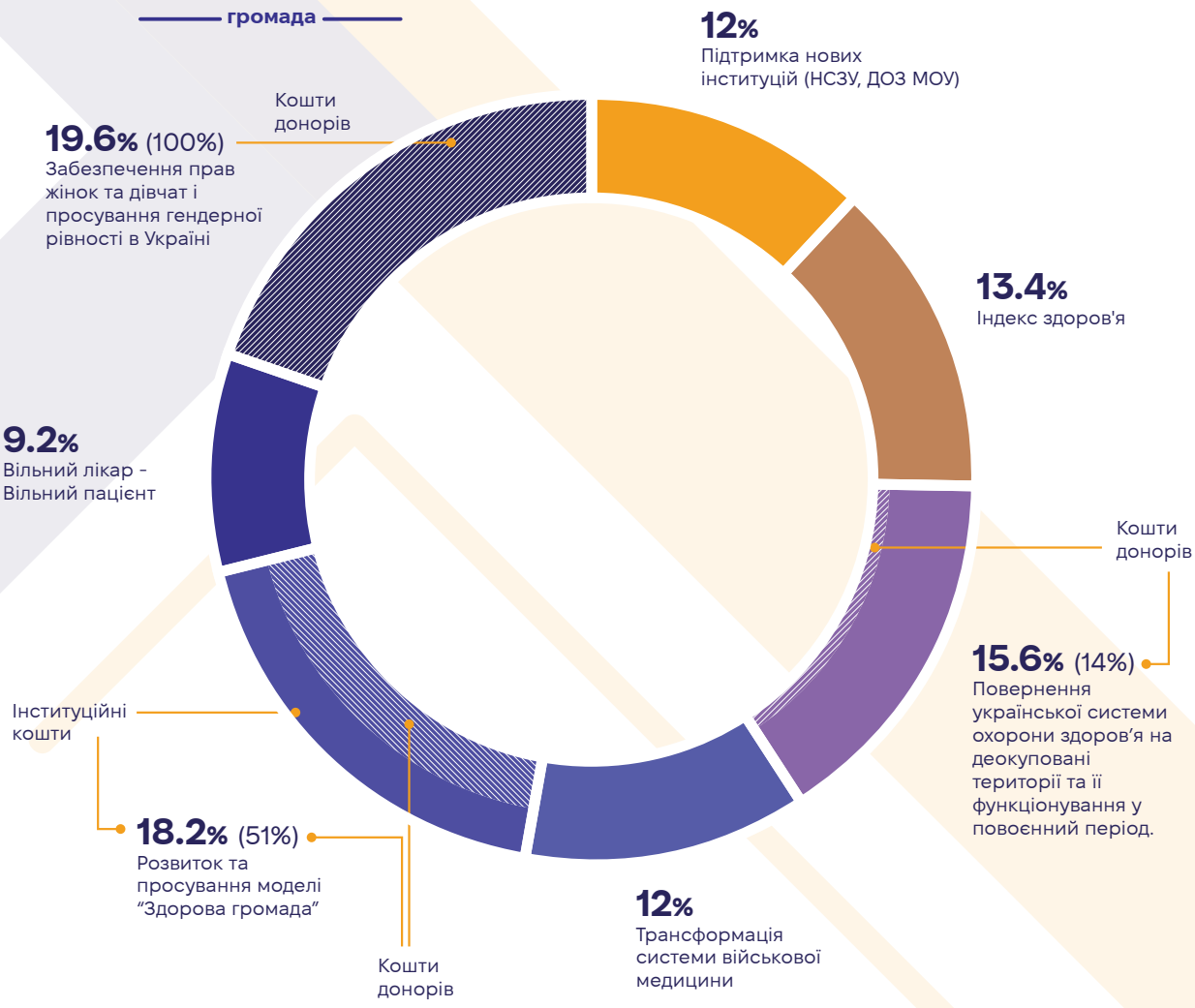
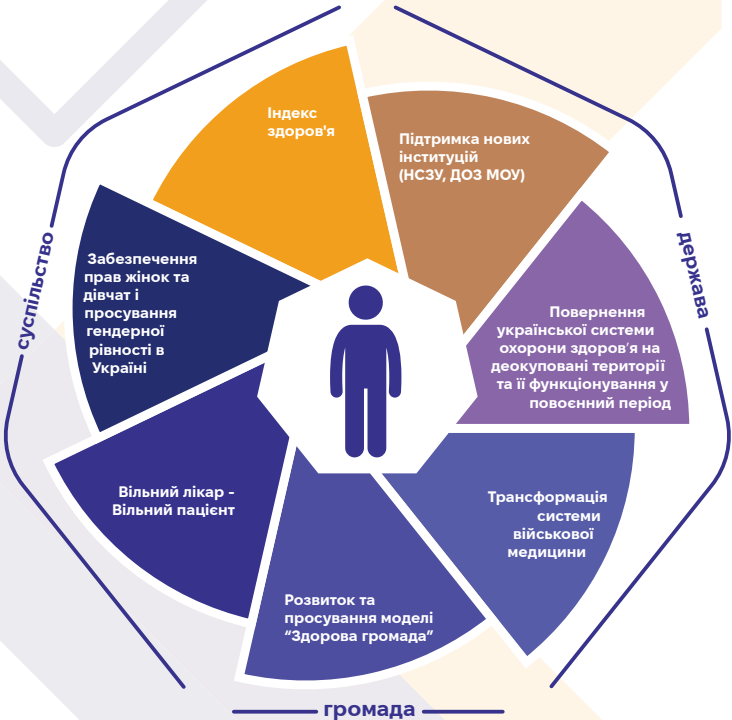
Доктор Манфред Цагорка - консультант проекту «Здорова громада», керівник проекту (Optimedis).

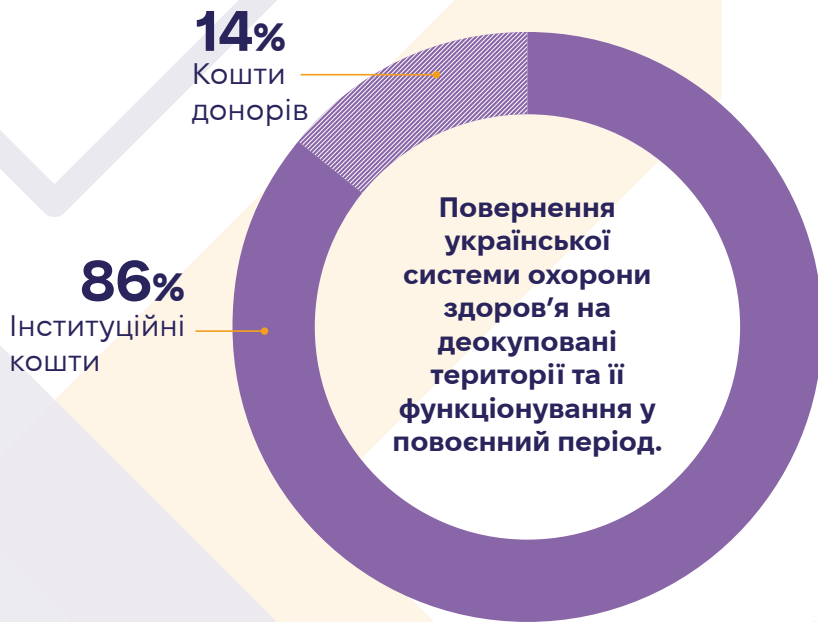
Домен Поднар - експерт з медичного самоврядування, радник з міжнародних політик Bundesärztekammer/Німецькій медичній асоціації.

Плеурат Сейдіу - консультант з медичного самоврядування, директор Департаменту стратегії та координації уряду Косово.

VI. Мепінг проектів та фінансування

VI. Наші донори

Federal Ministry
of Health

WORLD BANK GROUP

World Health
Organization

giz

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Canada

OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS

U-LEAD
З ЄВРОПОЮ

ЄДНАННЯ

**LIB
MOD**

Zentrum
Liberale
Moderne

УКРАЇНСЬКИЙ
ЖІНОЧИЙ
ФОНД